

Generalitat de Catalunya

Seminari de formació en dret ambiental de la Unió Europea

El dret de la Unió Europea davant l'emergència climàtica

EUEL *Jean Monnet Chair on European Union Environmental Law*

UNIVERSITAT DE BARCELONA

2, 4, 9 | 11 DE JUNY

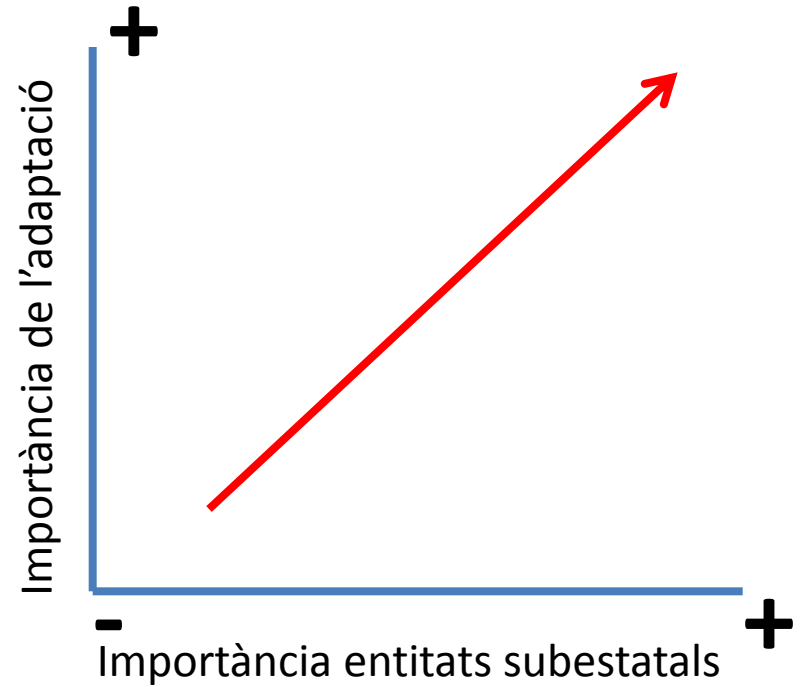
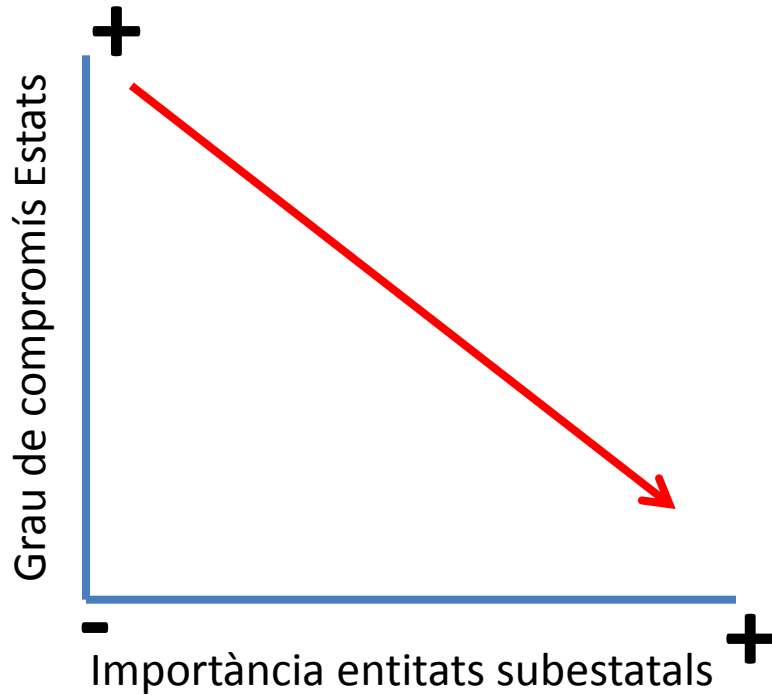
El paper de les entitats sub-estatal en el règim internacional del canvi climàtic

Salvador Samitier i Martí
Oficina Catalana del Canvi Climàtic
2.06.2020

Les negociacions en matèria de canvi climàtic

- ❑ Les negociacions internacionals, i les de canvi climàtic també, tenen com a actors principals els Estats.
- ❑ Davant un problema d'abast mundial i que té conseqüències en tots els àmbits econòmics i socials sembla lògic suposar que els Estats, haurien d'articular els mecanismes oportuns per resoldre/reconduir aquest problema...
- ❑ Quan això no té lloc, o es dilata de manera excessiva, és quan comença a emergir la pregunta. Hi ha algú més?
- ❑ Entre aquest “algú més”, és quan van adquirint protagonisme, els “non state actors” i entre ells les administracions subestatals (regions i ciutats).

Factors que incideixen

Conveni Marc de les NU sobre el Canvi Climàtic – 1992

- ❑ Reafirma el principi de la sobirania dels Estats en la cooperació internacional per fer front al canvi climàtic.
- ❑ Reconeix que els Estats haurien de promulgar lleis ambientals eficaces.
- ❑ Valuosa tasca analítica que molts Estats duen a terme sobre el canvi climàtic.....
- ❑ El concepte regional, quan apareix, és amb el significat de supra-estatal.
- ❑ Obre la finestra a la participació en els àmbits de l'educació, la capacitació i la sensibilització del públic respecte al canvi climàtic, i de manera especial menciona a les organitzacions no-governamentals.
 - ❑ Article 6. Educació, formació i sensibilització del públic. Promouran i facilitaran. L'accés del públic a la informació; La participació del públic ; La formació de personal científic, tècnic i directiu
- ❑ Figura dels observadors: Tot altre organisme o òrgan, sigui nacional o internacional, governamental o no-governamental, competent en els assumptes compresos en el Conveni podrà ésser admès en qualitat d'observador.

Protocol de Kioto – 1997 (COP 3)

- ❑ Protocol de Kyoto (signat el 1997. Entra en vigor el 16.02.2005.). Els països industrialitzats i els països en transició a una economia de mercat (antics països de l'est) es comprometen a:
 - ❑ reduir les emissions de 6 GEH, en un 5% de mitjana en el període 2008-2012, respecte les que tenien en el 1990,
 - ❑ amb objectius específics per cada país (UE-15: reducció del 8%; Espanya: increment fins un 15% respecte 1990).
- ❑ La resta de països signants (països en vies de desenvolupament) no tenien obligacions de reducció.
- ❑ Països industrialitzats han d'ajudar a als països en vies de desenvolupament.
- ❑ Plantejament dels instruments de mercat (MDL).
- ❑ Les referències que es fa al concepte regional, s'ha d'entendre com a supra-estats (tipus UE).

Poznan 2008 (COP14) / Copenhaguen 2009 (COP15)

- ❑ COP 14. Apareix el concepte “subnation”. Reconeixement dels governs regionals dins els procés de negociacions
- ❑ COP 15. Moment àlgid expectatives Rècord de caps d'Estat i primers ministres. Resultat lluny de les expectatives. Es qüestiona la utilitat de la pròpia Convenció Marc, i per tant de la multilateralitat.
- ❑ Post Copenhaguen: Reconstrucció de la confiança i pons de diàleg

Cancún 2010 (COP16)

❑ COP 16. Decisión 1/CP.16: Acuerdos de Cancún: resultado de la labor del Grupo de Trabajo Especial sobre la cooperación a largo plazo en el marco de la Convención:

❑ **I Una visión común de la cooperación a largo plazo.**

7. Reconoce que es necesario contar con la participación de un amplio espectro de interesados a nivel mundial, regional, nacional y local, ya sean gubernamentales, incluidas las administraciones subnacionales y locales, de la empresa privada o de la sociedad civil, incluidos los jóvenes y las personas con discapacidad, y que la paridad entre los sexos y la participación efectiva de la mujer y de los pueblos indígenas son importantes para una labor eficaz en todos los aspectos del cambio climático;

Cancún 2010 (COP16)

- ❑ COP 16. Decisión 1/CP.16: Acuerdos de Cancún: resultado de la labor del Grupo de Trabajo Especial sobre la cooperación a largo plazo en el marco de la Convención:
 - ❑ II. Intensificación de la labor relativa a la adaptación.
 - 14. Invita a todas las Partes a que intensifiquen su labor de adaptación dentro del Marco de Adaptación de Cancún, (...)
 - a) La planificación, la clasificación por orden de prioridad y la ejecución de medidas de adaptación, con inclusión de proyectos y programas, y de las medidas señaladas en los planes y estrategias nacionales y subnacionales de adaptación, los programas nacionales de adaptación de los países menos adelantados, las comunicaciones nacionales, las evaluaciones de las necesidades de tecnología y otros documentos de planificación nacional pertinentes.

Cancún 2010 (COP16)

- ❑ COP 16. Decisión 1/CP.16: Acuerdos de Cancún: resultado de la labor del Grupo de Trabajo Especial sobre la cooperación a largo plazo en el marco de la Convención:
 - ❑ IV. Financiación, tecnología y fomento de la capacidad.
 - C. Fomento de la capacidad.
 - 130. Decide que el apoyo para el fomento de la capacidad prestado a las Partes que son países en desarrollo debería intensificarse con el fin de reforzar las capacidades endógenas a nivel subnacional, nacional o regional, según corresponda,

París 2015 (COP 21)

“Eclosió” dels Non State Actors (NSA) or Non Party Stakeholders (NPS). Específicament l’Acord de París:

- ❑ Encoratja les Parts que treballin amb els interessats que no són Parts a fi de catalitzar accions que reforcin la tasca de mitigació i d’adaptació (paràgraf 118).
- ❑ Acull amb satisfacció els esforços fets pels interessats que no són Parts per augmentar les mesures destinades a fer front al clima i encoratja que aquestes mesures es registrin a la plataforma de la Zona dels Actors No Estatals per a l’Acció Climàtica (paràgraf 117).
- ❑ Posa en marxa un pla de treball per al període 2016-2020 (paràgraf 73):
 - ❑ d) Fomentar la cooperació mundial, regional, nacional i subnacional;
 - ❑ g) Oportunitats d’enfortir la capacitat a nivell nacional, regional i subnacional.
- ❑ Encoratja els interessats que no són Parts que augmentin la participació en els processos d’examen tècnic de la mitigació i l’adaptació pel període 2016-2020; (paràgraf 109, 119 i 124)
- ❑ Celebrar, en ocasió de cada període de sessions de la COP que tingui lloc de 2016 a 2020, un esdeveniment d’alt nivell. Es nomenaran dos representants d’alt nivell que en nom de del president de la COP, entre d’altres funcions mirin d’augmentar les iniciatives, coalicions i esforços voluntaris col·laborant amb les Parts interessades i els interessats que no són Parts (paràgraf 120, 121)

Marràqueix 2016 (COP 22)

- ❑ Paper especialment rellevant els anomenats Actors-no-estat, és a dir les regions, ciutats, empreses privades i societat civil, que més enllà del que facin o deixin de fer els seus estats ja estant caminant cap a una economia baixa en carboni i s'estan adaptant al canvi climàtic.
- ❑ *Subnations.* Esperen i demanen la creació de mecanismes per a que tots aquells ciutadans del món que vulguin actuar tinguin camp per córrer. És a dir crear un marc regulatori clar, accés a mecanismes de finançament, sistemes de seguiment i control i reconeixement de les Nacions Unides de la tasca realitzada

Xile-Madrid 2019 (COP 25)

- Poc contingut nou i concret
- Incorpora el **paper clau dels *non-Party stakeholders*** de cara al futur

26. *Acknowledges* the important role of non-Party stakeholders in contributing to progress towards the objective of the Convention and the goals of the Paris Agreement, in particular by supporting Parties in reducing emissions and adapting to the adverse effects of climate change;

Global Climate Action: NAZCA

Global Climate Action
NAZCA

Actors ▾

Actions

Cooperative Initiatives ▾

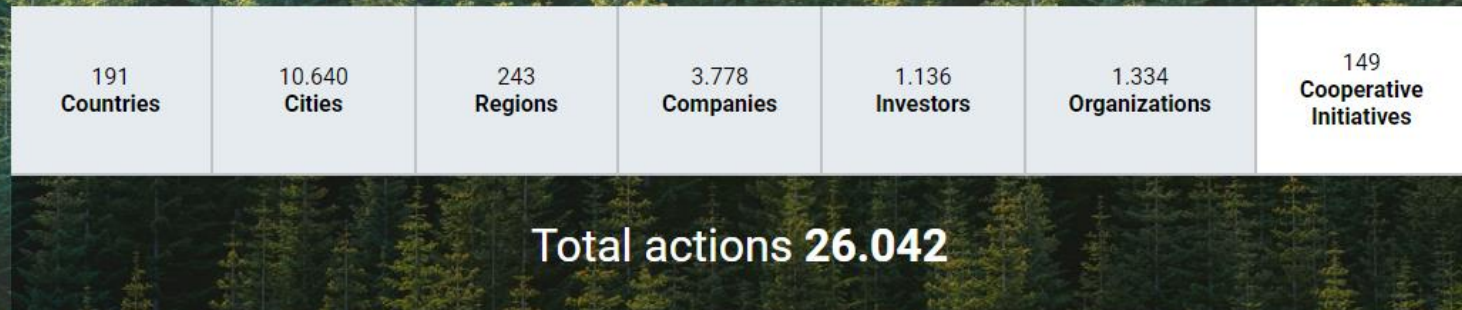
Register your actions

Events

About ▾

Back to interactive map

<https://climateaction.unfccc.int/>

243 regions
661 actuacions

Reporting

124

STATES AND REGIONS

669

MILLION PEOPLE

20%

OF GLOBAL ECONOMY

¹ Compared to their base year

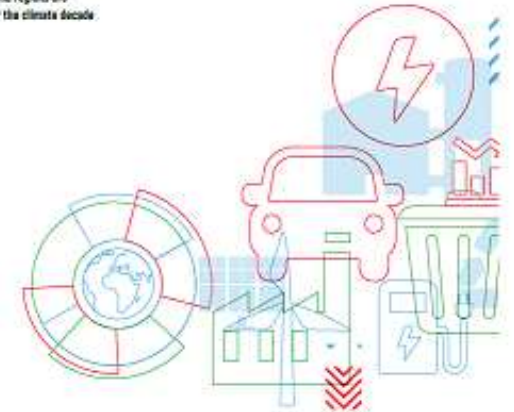
75 states and regions are generating 45% of their electricity from renewable sources. States and regions have, on average, reduced emissions by 14% as global emissions continue to rise. States and regions are on track for the 1.5°C goal in 2020, but more needs to be done to reach net-zero by 2050.

2018 UPDATE

GLOBAL STATES AND REGIONS

ANNUAL DISCLOSURE

How states and regions are preparing for the climate decade

 CDP

THE CLIMATE GROUP

<https://www.theclimategroup.org/new/s/state-and-regional-governments-lead-renewable-electricity-generation>

Diplomàcia climàtica subestatal

Our work

Members

About us

News

Events

Knowle

What we do

Biodiversity

Climate change

SDGs

Our projects

RegionsAdapt

The first global initiative that supports the acceleration of climate adaptation by subnational governments.

Join this project

HIGHLIGHTS

71 member regions

Representing over 270 million inhabitants.

The RegionsAdapt initiative aims to inspire and support regional

Diplomàcia climàtica subestatal

Christiana Figueres, former Executive Secretary of the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), and Convenor of Mission 2020, was on Thursday, June 7, 2017 announced as Global Ambassador of the [Under2 Coalition](#) – a leading network of international sub-national governments that are working together to find shared solutions to climate change.

The coalition brings together more than 220 governments who represent over 1.3 billion people and 43% of the global economy.

<https://www.theclimategroup.org/project/under2-coalition>

Diplomàcia climàtica subestatal

House Speaker Nancy Pelosi promised U.S. Congress commitment at the U.N. Climate Conference

**AMERICA'S
PLEDGE**

President Trump Wants Out - We Are Still In

We Are Still In is a coalition of cities, states, tribes, businesses, universities, healthcare organizations, and faith groups. As they did in 2017, they strongly oppose the US withdrawal from Paris, and are not going to take a retreat from the global response to the climate crisis lying down.

We are 3,899 leaders, representing 158.8 million people across 50 states totaling 9.46 trillion in GDP

Diplomàcia climàtica subestatal

C40 Cities
96 of the world's
greatest cities.
700+ million
citizens.
one quarter of
the global
economy,

<https://www.c40.org/>

Network of more than 1,500 local and regional governments drives sustainable urban development worldwide.

https://iclei.org/en/our_approach.html

Diplomàcia climàtica subestatal

Climate Ambition Alliance: Nations Renew their Push to Upscale Action by 2020 and Achieve Net Zero CO2 Emissions by 2050

□ 393 ciutats, 14 regions, 763 empreses, 27 inversos, 70 països

Tancar la bretxa d'emissions

Bridging the emissions gap - The role of non-state and subnational actors

Pre-release version of a chapter of the forthcoming
UN Environment Emissions Gap Report 2018

Assessment of the role and potential impact of mitigation actions by non-state and subnational actors such as cities, states, regions, companies, investors and foundations.

Non-state and subnational actors have the opportunity both to be part of implementing mitigation commitments made at national level and to go beyond current pledges and raise ambition. Commitments cover large parts of the economy and are gradually expanding in regional coverage.

A more comprehensive overview of all non-state and subnational climate action occurring globally is **limited by the current low level of available data and lack of consistent reporting on tracking the impact of non-state and subnational climate action.**

Diplomàcia climàtica empresarial

Business Ambition for 1.5°C

BUSINESS AMBITION FOR 1.5°C   **OUR ONLY FUTURE**

Permalink to image of the movement of the private sector by announce plans to align with the future of 1.5 ° C

177
empresas

\$2.8
billones en
valor bursátil

5.8
millones de
empleados

36
países

#OurOnlyFuture

Diplomàcia climàtica moviments socials

My generation has failed to respond properly to the dramatic challenge of climate change. This is deeply felt by young people. No wonder they are angry," says UN Secretary-General António Guterres in an opinion piece for [The Guardian](#), in the wake of unprecedented March 15 demonstrations by schoolchildren across the world against climate change inaction.

Diplomàcia climàtica moviments socials

Cerca al Twitter

Christiana Figueres @CFigueres · 21 d'abr. de 2019

Civil disobedience happens when the injustice gets too great. That is where we are. [@ExtinctionR](#) [#ExtinctionRebellion](#) [#FridaysForFuture](#) My video in support of XR.

Christiana Figueres in support of Extinction Rebellion
[youtube.com](#)

35

914

1,8m

Debilitats

- ❑ Un dels principals reptes a què s'enfronten les ciutats i les regions és la manca d'autonomia clara en la diplomàcia energètica i climàtica, així com el seu limitat poder per emprendre projectes a gran escala. Malgrat el gran potencial de l'enfocament de baix cap a dalt per obtenir resultats ràpids i concrets i accelerar les inversions, els actors subestats necessiten el suport financer, institucional i tècnic dels nivells estatals i supraestats per maximitzar el seu potencial d'acció.
- ❑ L'accés limitat al finançament, les retallades pressupostàries, la manca de consciència sobre opcions financeres alternatives, la incertesa jurídica, els reptes institucionals, així com les barreres polítiques (conflicte de prioritats entre nivells administratius) són alguns dels obstacles més importants identificats pels actors subestats.
- ❑ Dificultat per controlar el progrés d'objectius energètics sostenibles i el rendiment ambiental així com per establir sistemes d'informació exhaustius.

Fortaleses

- ❑ UNEP estima que del 50% al 80% de les mesures de mitigació i adaptació al canvi climàtic s'hauran d'implementar a nivell subestatal o local.
- ❑ Les regions i les ciutats representen els nivells més propers als ciutadans i les comunitats locals. La creació de capacitat a nivell local, la possibilitat de compartir entre iguals, l'intercanvi de bones pràctiques a nivell local i regional són fonamentals per desbloquejar el potencial que tenen les ciutats i les regions.
- ❑ Governos subestatsals poden actuar de baula entre els governos locals i els governos estatals en el disseny i la implementació de mesures concretes.
- ❑ Els governos subestatsals han portat a terme una gran quantitat d'iniciatives innovadores en matèria de sostenibilitat i poden actuar com a laboratoris d'innovació que posteriorment poden escalar-se a d'altres nivells.

“És una paradoxa que la societat, la tecnologia i molts actors avancin cap a solucions climàtiques i les negociacions no ho facin”

Generalitat de Catalunya

gencat.cat